

Notulen Stakeholdersavond Windenergie – 13 mei 2025

Onderwerp: Notulen Stakeholdersessie samenwerking windenergie

Datum: Dinsdag 13 mei 2025

Locatie: Dorpshuis De Schalle te Nijeveen

Organisatie: provincie Drenthe, gemeente De Wolden, gemeente Meppel, gemeente Steenwijkerland en gemeente Westerveld.

Op dinsdag 13 mei 2025 vond in dorps huis De Schakel in Nijeveen een stakeholdersavond plaats over de ontwikkeling van windenergie in de regio. De avond was ingericht aan de hand van vier gesprekstafels, elk met een specifiek thema. Hieronder volgt een samenvattend verslag per tafel.

Tafel 1: Landschap

Tijdens deze sessie zijn verschillende randvoorwaarden besproken die inwoners van belang vinden voor het plaatsen van windmolens. De deelnemers zijn benieuwd naar de manier waarop windmolens ingepast kunnen worden in de omgeving en de nabijheid tot woningen. Daarbij is stilgestaan bij mogelijke gevolgen voor de leefomgeving en is de vraag gesteld of windmolens überhaupt gewenst zijn.

Openheid over het onderzoek en de te maken afwegingen worden als belangrijk beschouwd. Waarom ligt de nadruk nu op ruimte, en niet op mogelijke schadelijke effecten? Ook is besproken dat beleidskaders tussen gemeenten op elkaar afgestemd moeten worden, zodat er sprake is van gelijke beoordeling.

Er is nagedacht over wat het betekent als een gemeente niet voor wind kiest en het RES-bod (Regionale Energiestrategie) waarover de gemeenteraad besloten heeft, niet gehaald wordt. Kan zon een alternatief zijn? Ook werden alternatieven zoals kernenergie besproken. Echter maakt kernenergie geen deel uit van de RES-opgave en kan niet meegenomen worden als alternatief voor hernieuwbare energie.

Andere punten van zorg zijn de hinder van waarschuwingsslampjes op molens en de impact op natuur en biodiversiteit. De lange termijn tot 2050 is hierbij genoemd, 'waarom nu zo'n haast?'. Sommige aanwezigen hebben het gevoel dat er al beslissingen zijn genomen, terwijl formeel nog sprake is van een verkenning naar de samenwerking.

De vorm van de molens wordt als minder belangrijk gezien dan hun impact op gezondheid. Aan tafel is men het erover eens dat hogere molens in lagere aantallen de voorkeur hebben boven lagere molens in grotere aantallen. Het visualiseren van deze impact wordt als lastig ervaren. Dit zouden deelnemers wel eens uitgewerkt willen zien. Tot slot is geopperd om bewoners met ervaring met windmolens aan het woord te laten.

Tafel 2: Procesparticipatie

Het doel van deze tafel is om ideeën op te halen voor een gedragen en werkbaar participatieproces. Er wordt aan gegeven dat stakeholders geen partij willen kiezen om verdeeldheid in hun achterban te voorkomen. Stakeholders willen wel meedenken, maar nemen geen besluiten. Hun rol is vooral informerend naar hun achterban toe. Energiecoöperaties nemen een andere positie in, meer gericht op actief meedoen.

De deelnemers vinden dat de gemeente een taak heeft in het inventariseren van belangen en het borgen van brede vertegenwoordiging. Er is benadrukt dat de overheid eerst een locatie moet aanwijzen om tweestrijd te voorkomen. Coöperaties moeten bij het opstellen van beleid al betrokken worden, zodat de uitvoerbaarheid van lokaal eigendom vroegtijdig duidelijk is. Er zijn zorgen of coöperaties voldoende financiële middelen hebben om echt eigenaar te worden (/risicodragend te participeren).

Het opstellen van beleid voor procesparticipatie en politieke keuzes daarover zijn noodzakelijk. Het proces moet geen afvinklijstje zijn. Mensen willen meepraten over ruimtelijke en beleidsmatige onderwerpen. Gebiedstafels moeten niet te klein worden opgezet: iedereen die wil meedenken, moet daarvoor de ruimte krijgen.

Verschillende vormen van participatie zijn aan bod gekomen, zoals draagvlak onder bewoners en mede-eigenaarschap. De definitie van lokaal eigendom moet helder zijn. Ook is gepleit voor meer informatie vanuit gemeenten over spelregels en het uitnodigingsbeleid. Uniforme participatievoorwaarden zijn wenselijk, al bevinden gemeenten zich in verschillende fasen. Afbakening van onderwerpen waarover geparticipeerd kan worden moet ook helder zijn.

Er heerst onzekerheid over waar men nog invloed op heeft en of er nog andere richtingen mogelijk zijn. De positie van coöperaties, belangenverenigingen en stichtingen verschilt hierin.

Tafel 3: Lokaal Eigendom

Lokaal eigendom betekent zeggenschap en het zelf ontwikkelen van energieprojecten, zoals windmolens. Het gaat om de eerlijke verdeling van lusten en lasten en om de vraag hoe de omgeving zelf aan het 'stuur kan zitten'. In de regio Steenwijkerland is besloten tot plaatsing van windmolens vanuit de RES-verplichting. Er zijn zorgen over 'energiewowboys' en

overlast. Belangrijk is dat inwoners vanaf het begin betrokken zijn en dat er zowel zeggenschap als financieel eigendom mogelijk is.

Volgens de aanwezigen betekent lokaal eigendom: zelf ontwikkelen, omgeving vroeg betrekken, en zelf exploiteren. Dit vraagt inzet en ondersteuning van overheden en samenwerking tussen energiecoöperaties. Samenwerkingsafspraken moeten aan de voorkant van een project worden gemaakt, om geschillen op een later moment te voorkomen. Het draagvlak groeit als de opbrengsten zichtbaar zijn en eerlijk verdeeld worden. Mensen met een kleine beurs moeten ook kunnen profiteren, bijvoorbeeld via goedkopere energiecontracten of een sociaal fonds.

Wat 'lokaal' precies betekent, moet duidelijk worden gedefinieerd. Overheden moeten hierover samen met inwoners helderheid geven. Denk daarbij aan vragen als: wat zijn lokale investeerders? Waar moet het rendement aan worden uitgekeerd? Naast het uitkeren van rendementen aan investeerders moet de hele omgeving mee profiteren van het windpark. Een omgevingsfonds of een sociaal fonds dat onder andere kan bijdragen aan woningverduurzaming zou verplicht moeten worden gesteld. Ook moet gekeken worden wie er aanspraak maakt op de lokaal geproduceerde elektriciteit en andere financiële compensatie. Kortom, duidelijke spelregels aan de voorkant.

De overheid moet duidelijke spelregels opstellen en samenwerken met coöperaties. De nieuwe Energiewet biedt daarvoor instrumenten. Duidelijk moet worden gemaakt welke mogelijkheden de nieuwe Energiewet precies biedt en wat een energiegemeenschap precies betekent voor de positie van energiecoöperaties. Gemeenten moeten werken aan een gezamenlijke definitie van lokaal eigendom en beleid opstellen. Transparantie over de financiële haalbaarheid en risico's van projecten is noodzakelijk. Naast het uitwerken van beleid, het stellen van heldere kaders, het definiëren van lokaal eigendom, moeten overheden ook inzicht geven in het financiële plaatje. Kom vooraf met een businesscase, wat zijn de kosten en wat zijn de opbrengsten en hoe kan je de risico's van de energiecoöperatie zoveel mogelijk beperken. Zolang je dit niet weet is één van de aanwezigen van mening dat er aan Russisch Roulette wordt gedaan.

Ondersteuning van coöperaties moet structureel plaatsvinden. Denk aan kennisdeling, modeldocumenten, workshops, en eventueel een koepelorganisatie. Gemeenten kunnen bijdragen door onderzoekskosten voor hun rekening te nemen en zo de instapdrempel te verlagen en de omgeving in positie wordt gebracht.

Tafel 4: Samenwerking

Tijdens deze sessie is nagedacht over een slimme verdeling van taken tussen gemeenten en provincie. Verschillen in participatieproces moeten worden voorkomen. Eén gezamenlijke invulling van het gebiedsfonds, lokaal eigendom en participatie is wenselijk. Regie vanuit de provincie wordt als noodzakelijk gezien.

Niet alle gemeenten hebben voldoende capaciteit. Gemeenten hebben baat bij samenwerking met lokale initiatieven zoals energiecoöperaties. Er is behoefte aan eensluidend beleid tussen provincies over de energietransitie, er zijn nu te veel verschillen.

Samenwerking moet niet vrijblijvend zijn. Gemeenten moeten over de grenzen heen kijken, gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen en “doorpakken”. De provincie moet een sterkere rol pakken, eventueel met doorzettingsmacht, zonder samenwerking juridisch af te dwingen.

De samenwerking tussen energiecoöperaties verloopt goed; zij willen bijdragen aan de invulling van minimaal 50% lokaal eigendom. Gemeenten moeten het proces faciliteren, vooral in de ontwikkelfase. Daarna kan het project overgedragen worden aan de coöperatie.

Er is kennis gedeeld over hoe gemeenten, zoals Dronten en Steenwijkerland, omgaan met samenwerking. Voortdurende sturing, aandacht én betrokkenheid van bestuurders wordt als kritische succesfactor aangegeven.